

ĐẠI HỌC Y DƯỢC
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

SỰ CHUYỂN CHỞ O_2 VÀ CO_2

Th.S BS Vũ Trần Thiên Quân
Bộ môn Sinh Lý

Mục tiêu học tập

1. Giải thích được quá trình chuyên chở và trao đổi oxy
2. Giải thích được quá trình chuyên chở và trao đổi CO₂
3. Áp dụng giải thích các rối loạn quá trình chuyên chở khí trong các bệnh lý

Nội dung bài giảng

1. Mở đầu
2. Sự chuyên chở O_2 và giao O_2 cho mô
3. Trao đổi CO_2 tại mô và chuyên chở CO_2

1. Mở đầu

HEMOGLOBIN tăng khả năng chuyên chở

- O_2 70 lần
- CO_2 17 lần

2. SỰ CHUYÊN CHỞ O_2 VÀ GIAO O_2 CHO MÔ

2.1. CHUYÊN CHỞ O_2

$P_aO_2 = 95 \text{ mmHg}$	20,3 ml O_2 /dL
Dạng hòa tan:	0,3 ml O_2 /dL/100 mmHg O_2
—————→	0,29 ml O_2 /dL = 3%
	f(PO_2)
Dạng gắn Hb:	1,39 ml O_2 / gr
—————→	20 ml O_2 /dL = 97%
	f (Hb)
	f (PO_2)

[O₂] ml/dl

20

15

10

5

0

760

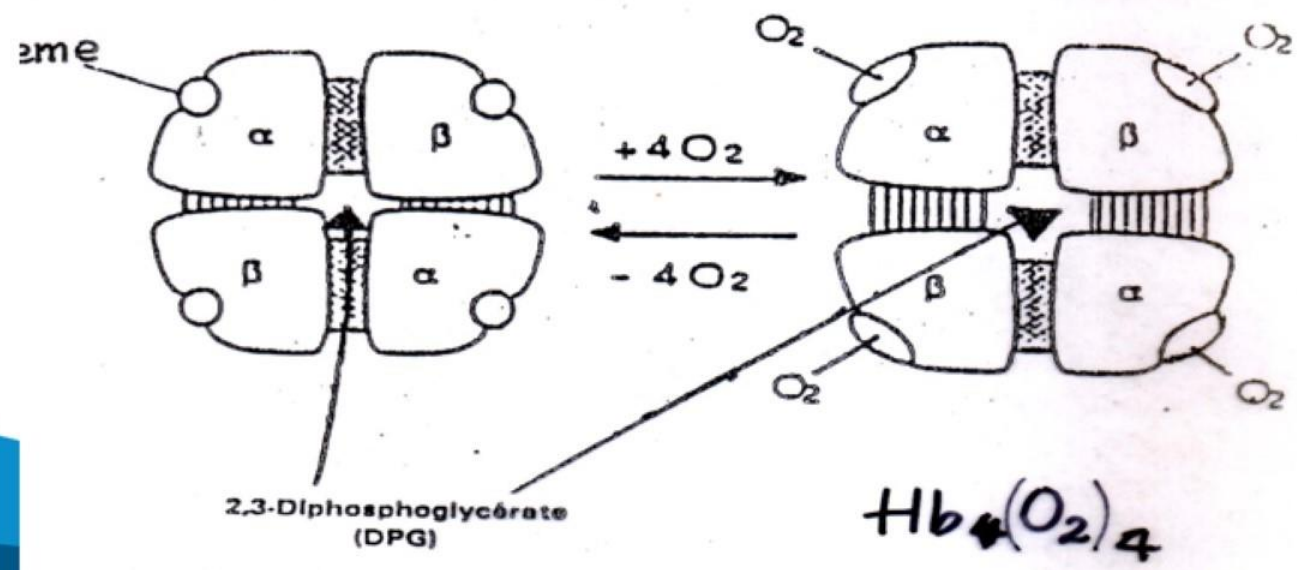
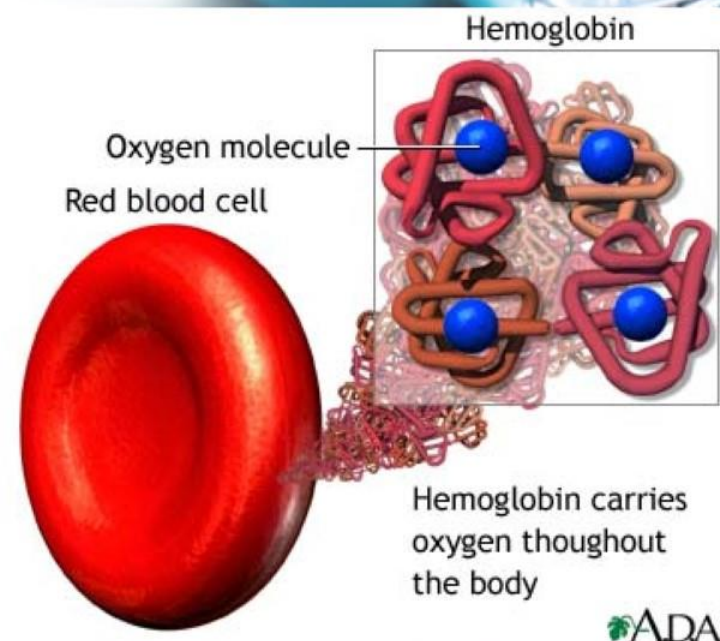
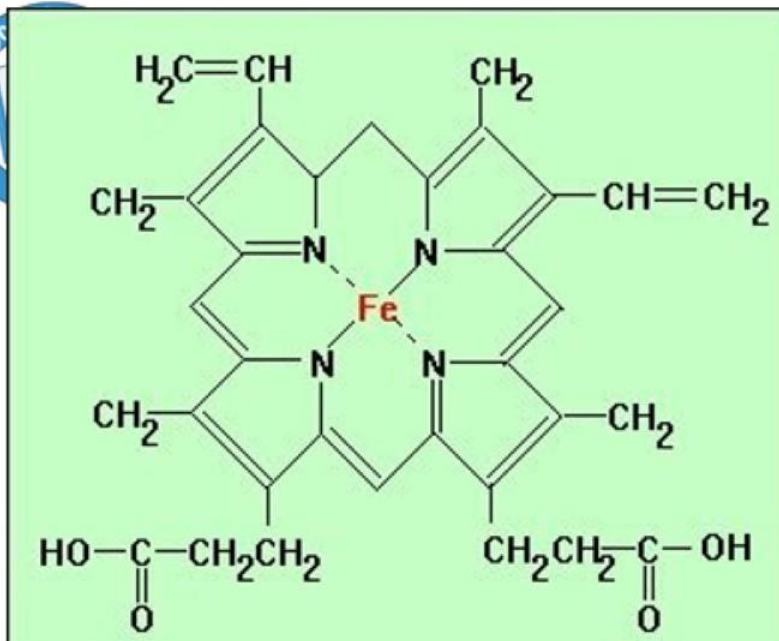
1520

2280 3040

PO₂ PHỔI
(TORR)

NGỘ ĐỘC O₂

Hemoglobins
(embryonic)

Gower 1 $\zeta_2\varepsilon_2$

Portland 1 $\zeta_2\gamma_2$

Gower 2 $\alpha_2\varepsilon_2$

Hemoglobins
(% at birth)

Hb F $\alpha_2\gamma_2$ (75)

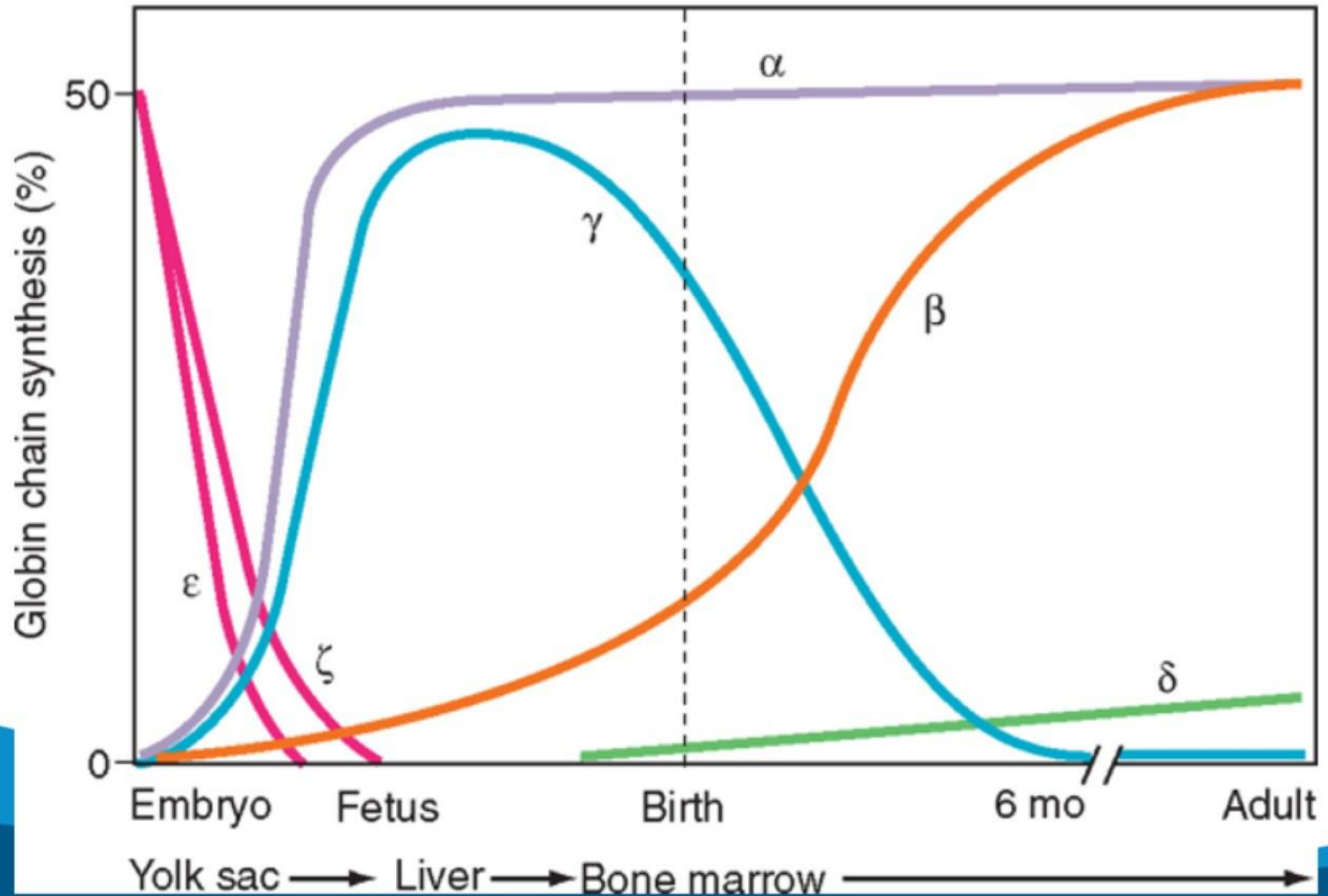
Hb A $\alpha_2\beta_2$ (25)

Hemoglobins
(% in adults)

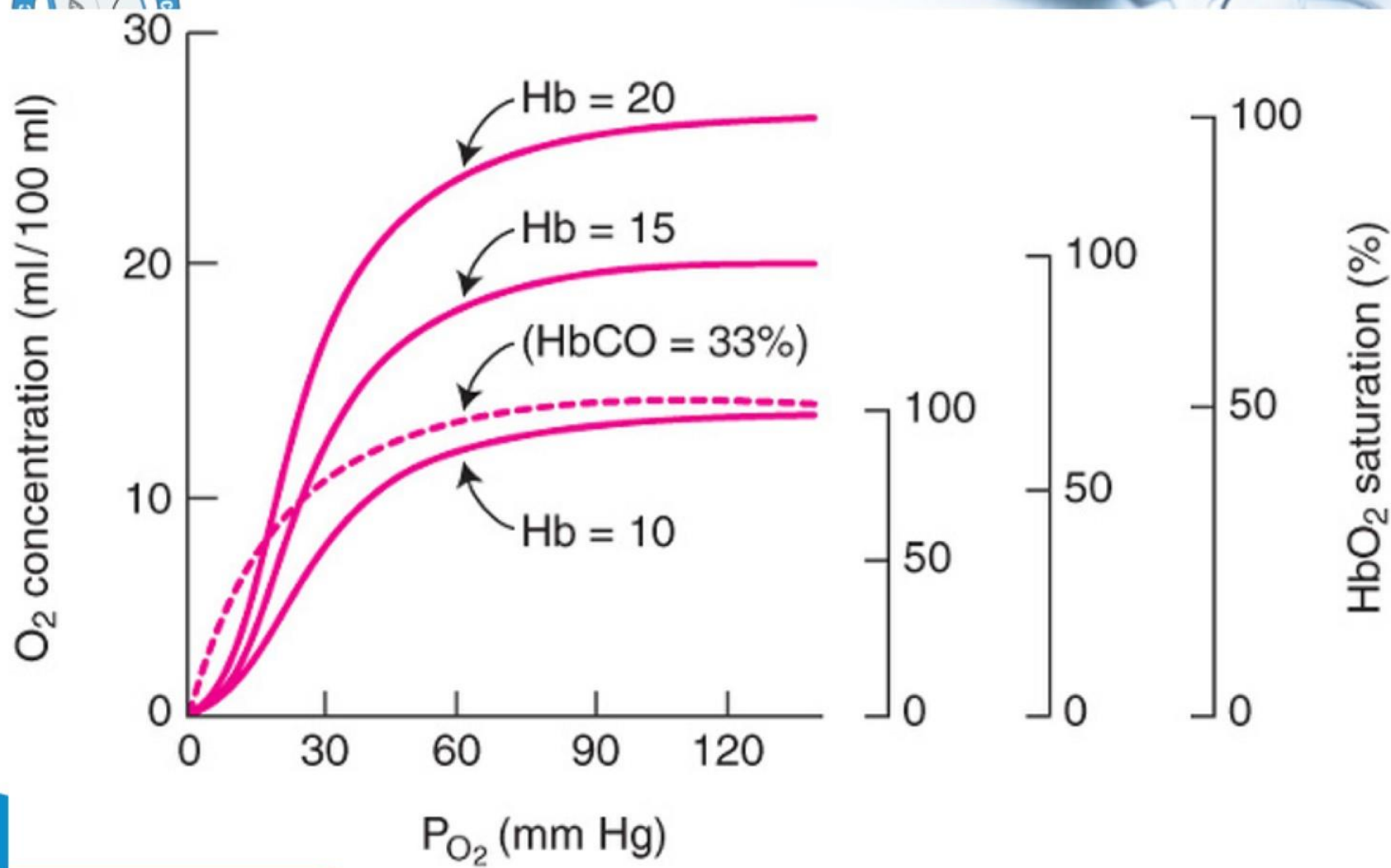
Hb A $\alpha_2\gamma_2$ (97)

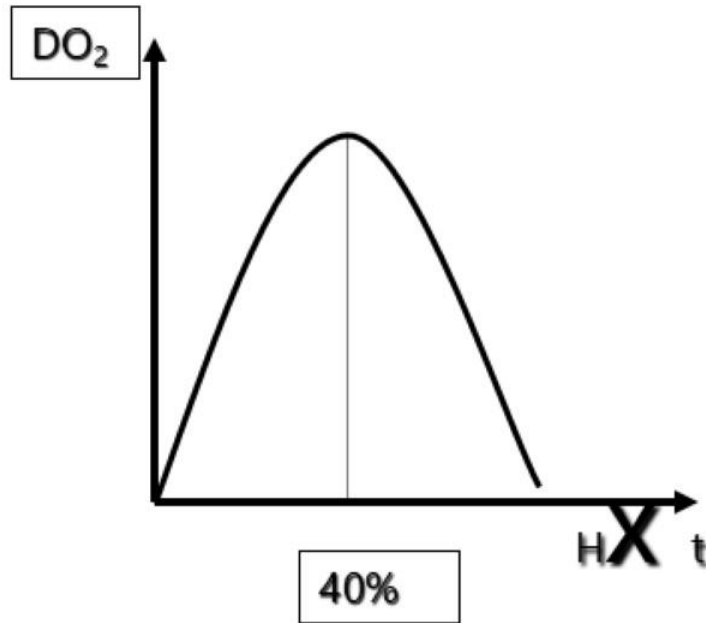
Hb A₂ $\alpha_2\delta_2$ (2.5)

Hb F $\alpha_2\gamma_2$ (<1)

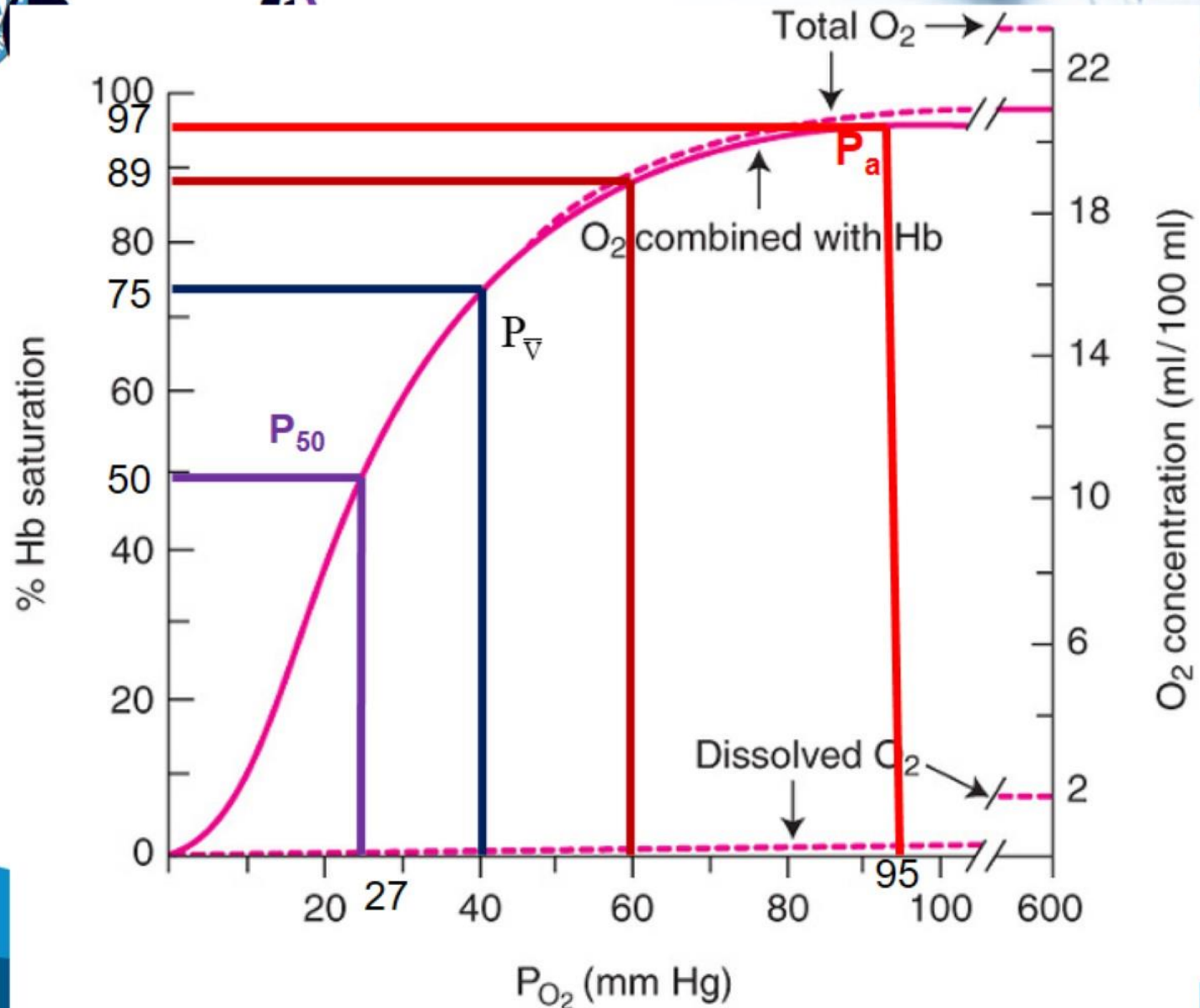

$$F = \frac{\Delta P \Pi r^4}{8 \eta l}$$

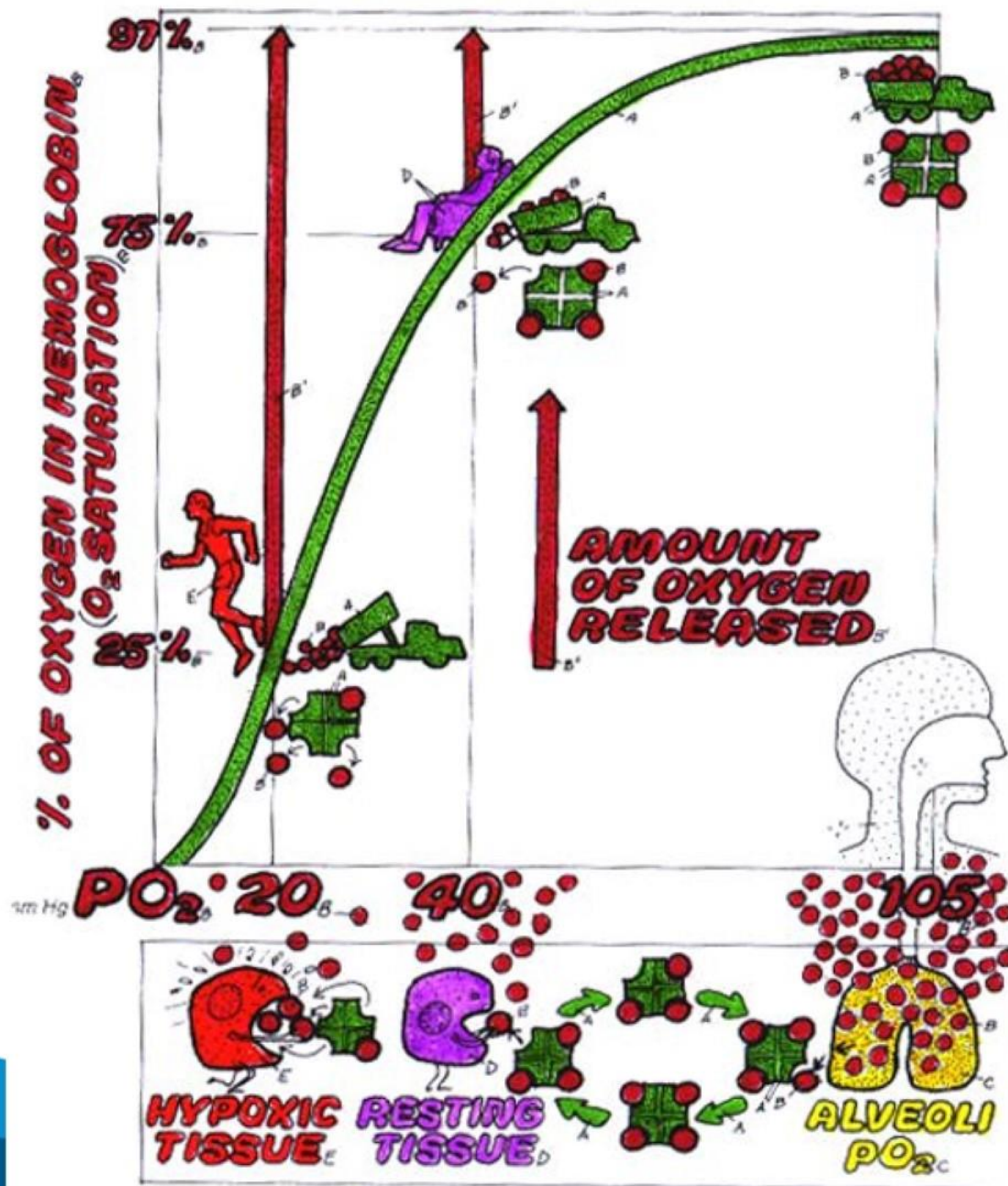
Dung tích hồng cầu : 40%

Đường cong phân ly oxy – Hb

DISSOCIATION CURVE

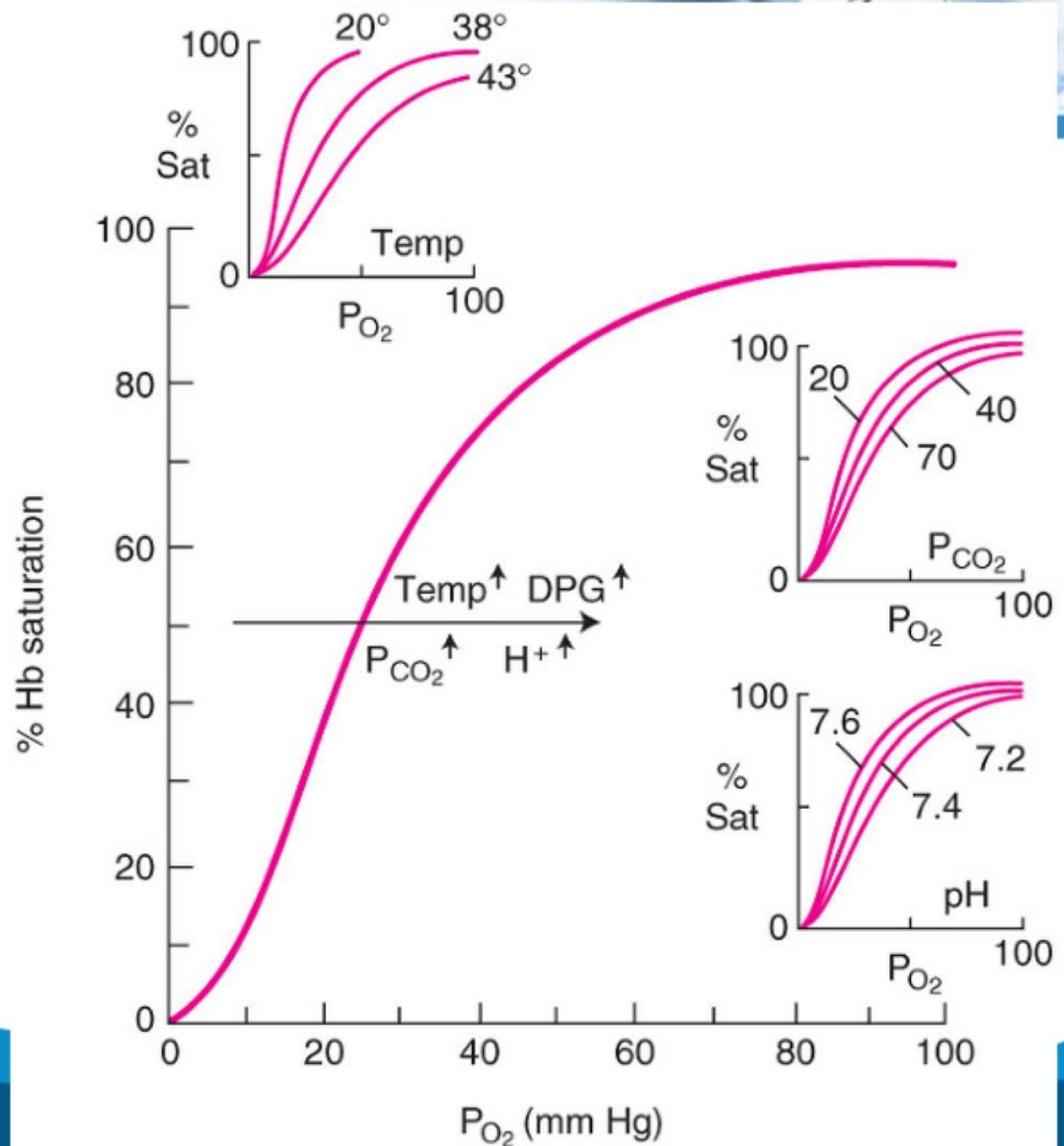
Các yếu tố ảnh hưởng lên ái lực của Hb với O_2

- P50: biểu thị ái lực của Hb với oxy
- P50 tăng: giảm ái lực (đường cong Barcroft lệch phải)
- P50 giảm: tăng ái lực (đường cong Barcroft lệch trái)

Các yếu tố ảnh hưởng lên ái lực của Hb với O_2

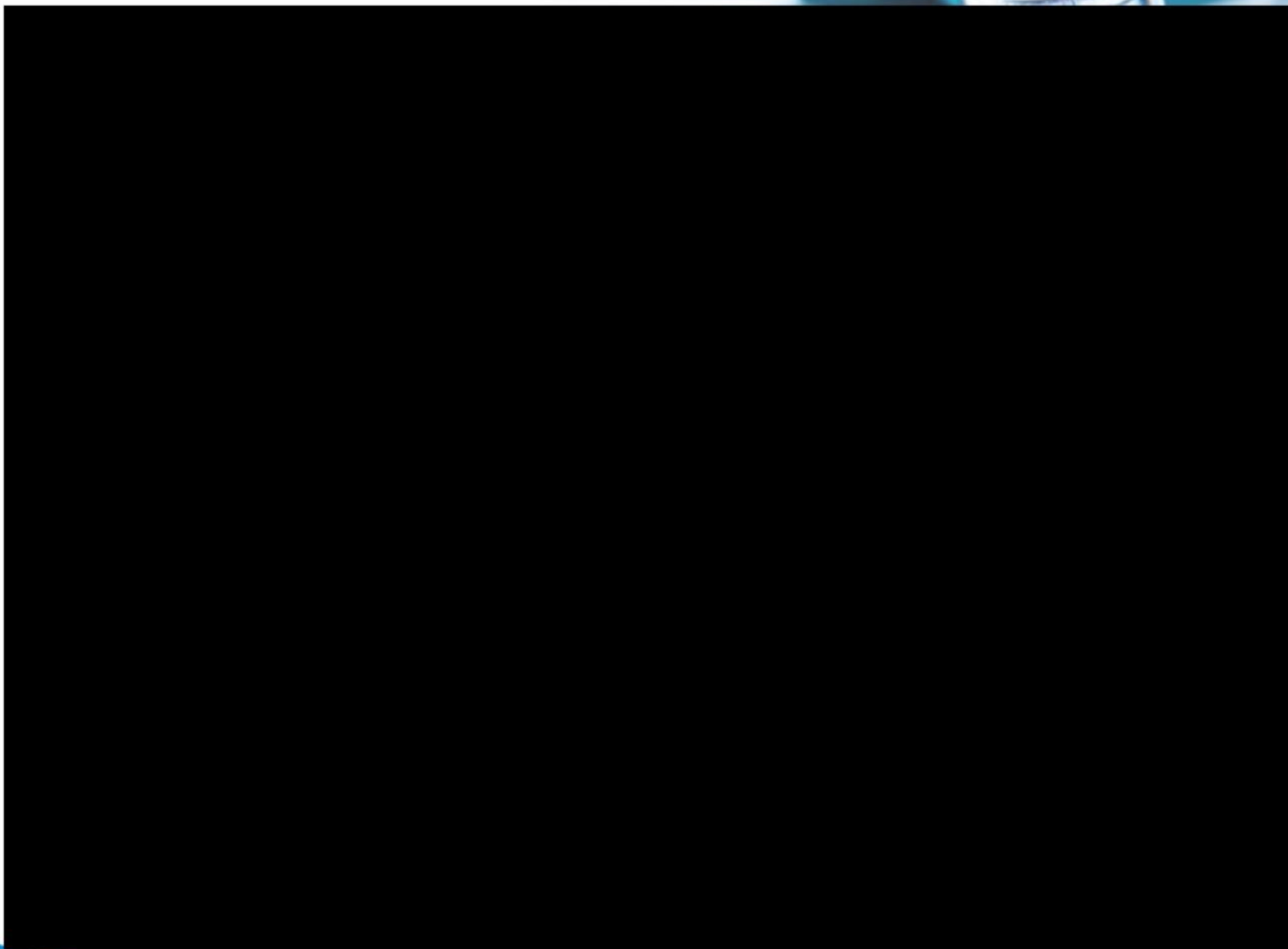
- 2,3 - diphosphoglycerate
- Hợp chất PO_4

2,3-Diphosphoglycerate (2,3-DPG)

- Gắn vào chuỗi β của Deoxyhemoglobine $\rightarrow$ tăng lượng oxy nhả từ HB
- 2,3 DPG gia tăng nhờ:
  - Vận động
  - Thyroid H. Growth H. androgens
  - Lên vùng cao
  - Thiếu máu
  - Thiếu oxy mạn
- 2,3-DPG giảm khi:
  - Máu trữ ngân hàng

Hb

Hb có khả năng
gắn oxy

Hb bất thường

HbO₂

Hb oxygenee
Oxyhemoglobin
e

95%

HHb

Hb nonoxygenee
Hb reduite
Dexoxyhemoglobine

3%

Met Hb

Methemoglobine

0,3%

CoHb

Carboxyhemoglobin
e

1,6%

SulfHb

Sulf
hemoglobine

0,1%

$$S_aO_2 = \frac{O_2Hb}{O_2Hb + HHb} : \text{Độ bão oxy chức năng}$$

$$FO_2Hb = \frac{O_2Hb}{O_2Hb + HHb + COHb + MetHb + SulfHb} : \text{Độ bão oxy theo tỷ lệ}$$

- Ngộ độc CO nặng

COHb = 70%

O₂Hb = 28,7

Hhb = 0,9%

SulfHb = 0,1%

MetHb = 0,3%

- Nhưng SaO₂ = 98% vì 98% de Hb oxygénable đã oxygénée

FO₂Hb = ?

Chuyên chở Oxy

OXYGENE HÒA TAN

- LÀ MỘT DẠNG THIẾT YẾU:
  - TI THỂ CHỈ DÙNG DẠNG NÀY
- SỐ LƯỢNG:
  - ÍT, 0,3 ML/100 ML MÁU
  - TÙY VÀO PHÂN ÁP OXYGENE
  - TƯƠNG QUAN TUYẾN TÍNH
  - KHÔNG GIỚI HẠN

OXYGENE KẾT HỢP

- KHÔNG PHẢI DẠNG THIẾT YẾU, PHẢI CHUYỂN SANG DẠNG HOÀ TAN
- SỐ LƯỢNG:
  - RẤT LỚN, 20 ML/100ML MÁU
  - TÙY VÀO ĐƯỜNG CONG PHÂN LY OXY/HEMOGLOINE
  - TÙY VÀO LƯỢNG HEMOGLOBONE OXYGÉNABLE

Sự giao Oxy cho mô

P_aO_2

95 mmHg

PO_2 mô lấy

40 mmHg

p_vO_2

40 mmHg

Gắn Hb

20 ml O_2 /dL

5,1 ml O_2 /dL

14,9 ml O_2 /dL

Hòa tan

0,29 ml O_2 /dL

0,12 ml O_2 /dL

0,17 ml O_2 /dL

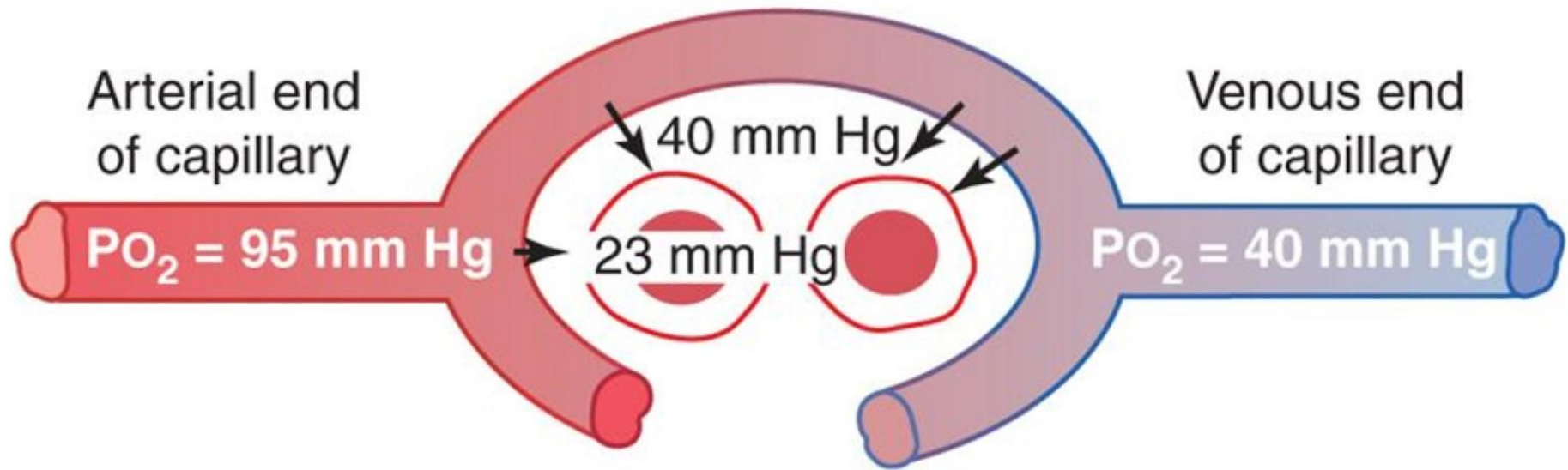
Bình thường

250 ml O_2 /phút

Vận động gấp 15 lần:

3.750 ml O_2 /phút

Sự giao Oxy cho mô

- Oxy đủ trong phế nang
- Trao đổi khí tại phổi tốt
- Chuyên chở oxy trong máu đủ
- Máu tưới mô đủ
- Giao oxy cho mô đủ

Sự dùng Oxy tại mô

- PO_2 TẾ BÀO = 6 mmHg
- NHU CẦU: 1-5 mmHg

3. TRAO ĐỔI CO_2 TẠI MÔ VÀ CHUYỂN CHỖ CO_2

$P_a\text{CO}_2$

= 40 mmHg

PCO_2 MÔ

= 46 mmHg

$P_v\text{CO}_2$

= 45 mmHg

PCO_2 DỊCH KỂ

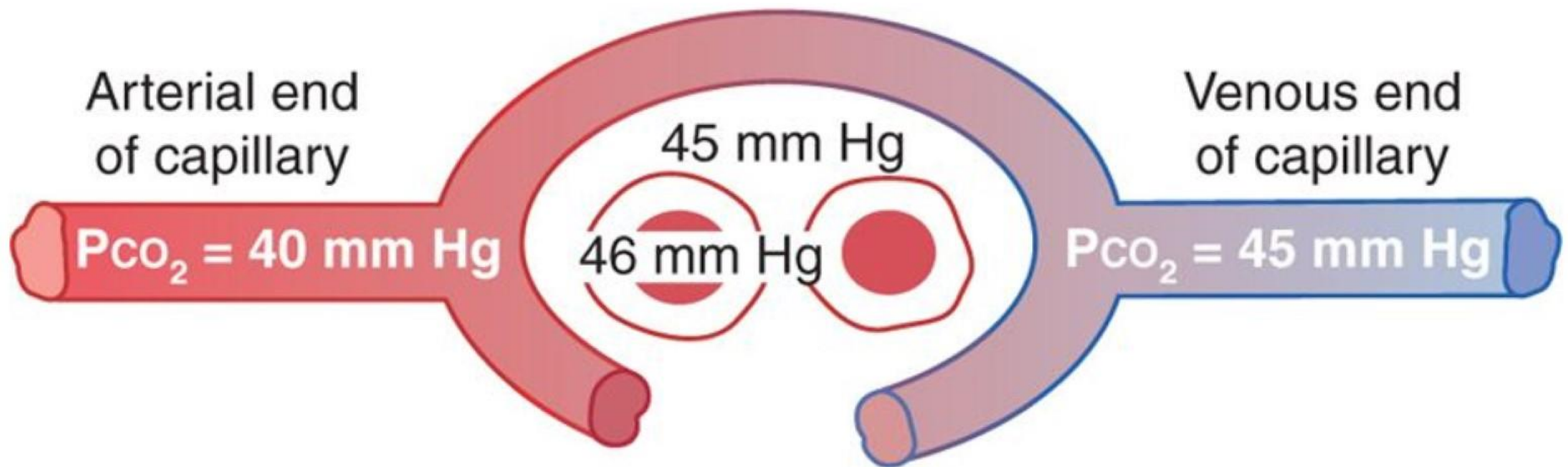
= 45 mmHg

BÌNH THƯỜNG: 200 mL CO_2 / phút

VẬN ĐỘNG: 8.000 mL CO_2 / phút

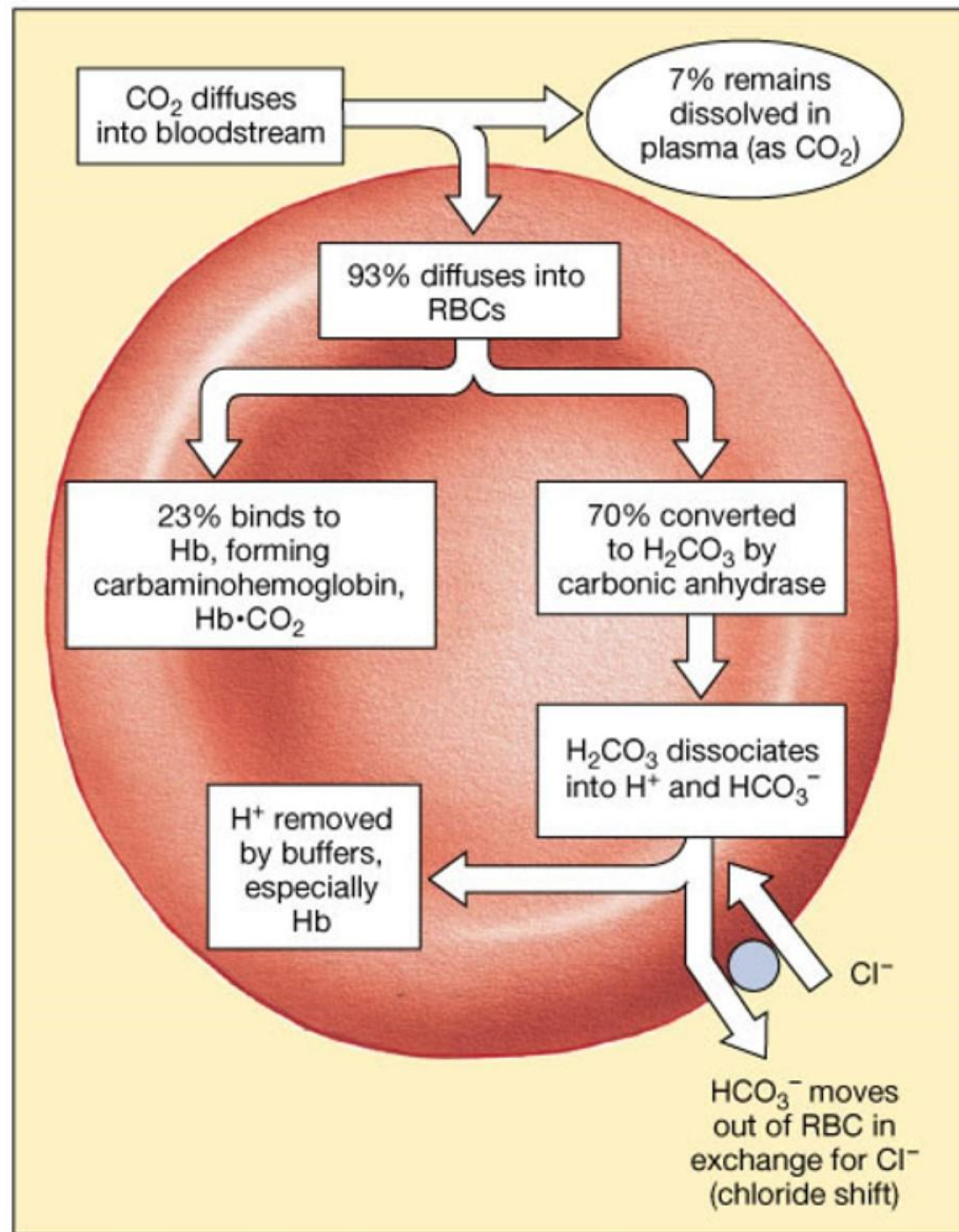
12.500 mEq $\text{H}^+ \rightarrow 20 - 40$ lít H_2CO_3

CHUYÊN CHỞ CO_2

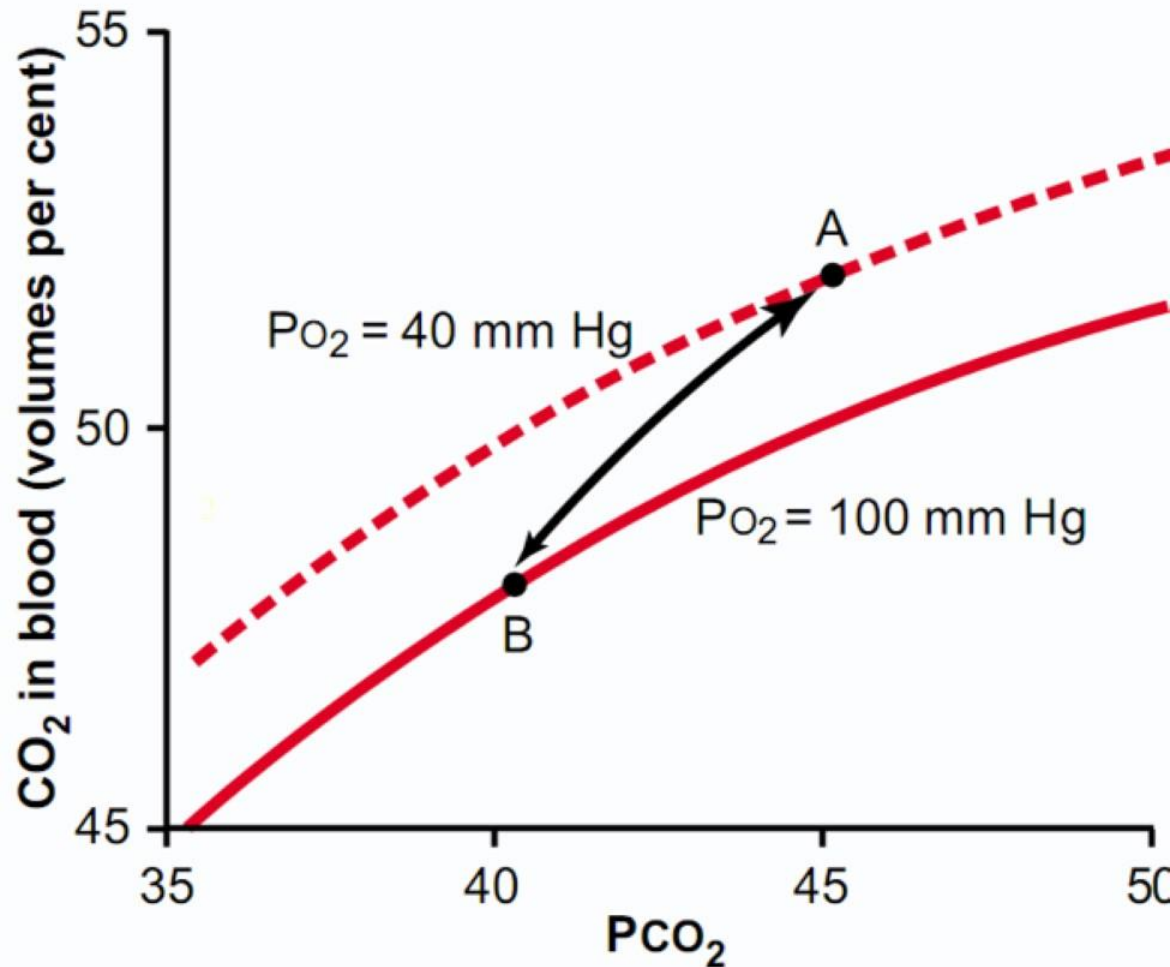

Ảnh hưởng qua lại giữa O_2 và CO_2 đến quá trình chuyên chở

Hiệu quả Haldane
 PO_2 cao $\rightarrow$ đẩy CO_2
khỏi máu

- 35-40%

Portions of the carbon dioxide dissociation curve when the PO_2 is 100 mm Hg or 40 mm Hg. The arrow represents the Haldane effect on the transport of carbon dioxide.

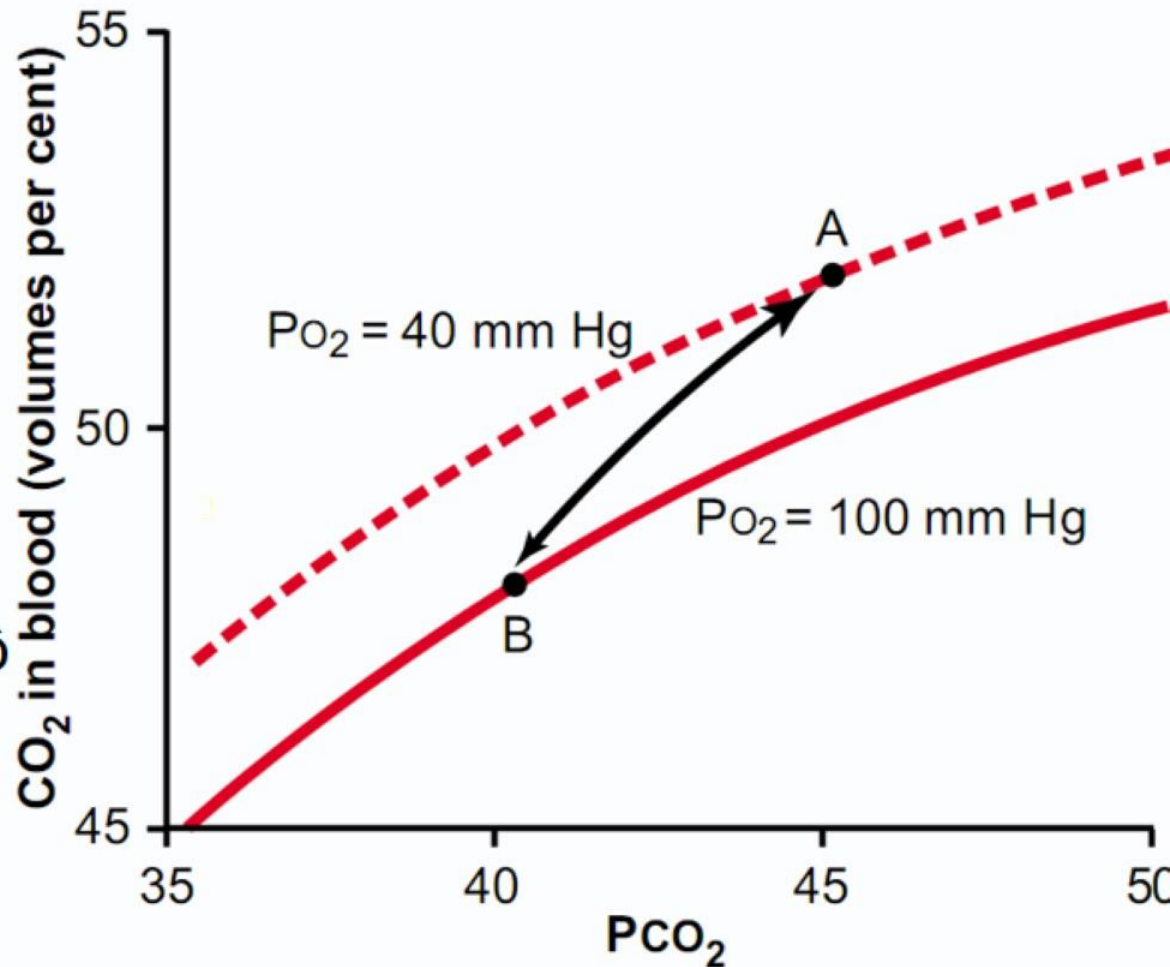

Ảnh hưởng qua lại giữa O_2 và CO_2 đến quá trình chuyên chở

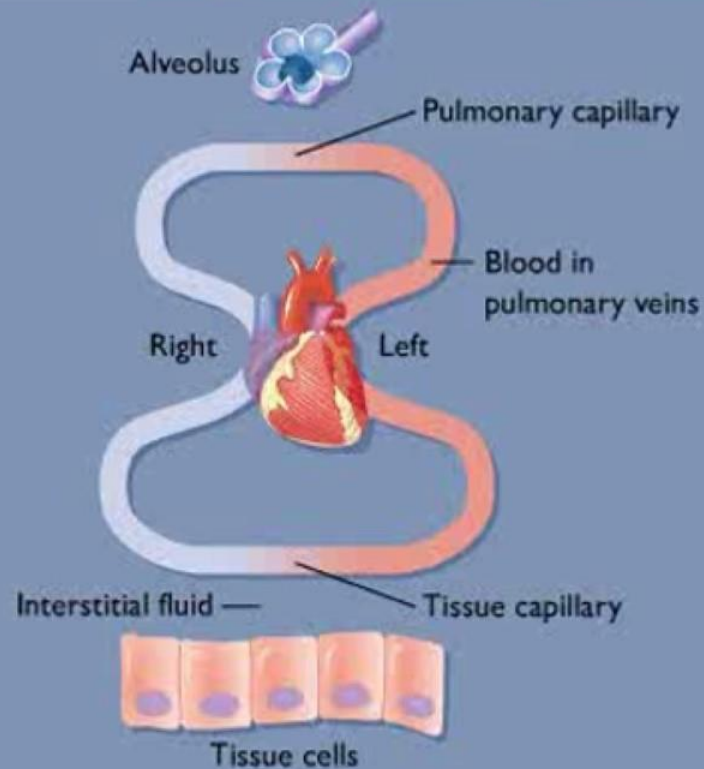
Hiệu quả Bohr

- Phổi: nhả CO_2 , pH tăng $\rightarrow$ tăng lượng oxy lấy vào 5%
- Mô: 10-15% lấy CO_2 , pH giảm $\rightarrow$ tăng lượng oxy nhả ra cho mô

Portions of the carbon dioxide dissociation curve when the PO_2 is 100 mm Hg or 40 mm Hg. The arrow represents the Haldane effect on the transport of carbon dioxide.

Movement of Oxygen and Carbon Dioxide in the Body

▶
Play

⏸
Pause

⏮ ⏭
Audio

📄
Text

Fresh air entering the lungs carries oxygen to the alveoli. The amount of gas in air or of gas dissolved in a fluid can be expressed as partial pressure, which is measured in millimeters of mercury.

Các điểm cần nhớ

- Oxy được chuyên chở dưới dạng hòa tan và dạng kết hợp hemoglobin.
- Dạng kết hợp hemoglobin là dạng chuyên chở chính của oxy
- CO_2 được chuyên chở dưới dạng hòa tan, dạng kết hợp hemoglobin và dạng ion bicarbonate
- Dạng ion bicarbonate là dạng chuyên chở chính của CO_2

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Chương hô hấp – Sinh Lý học y khoa – NXB Y học 2016
- Transport of Oxygen and Carbon Dioxide in Blood and Tissue Fluids, p527-537 - Guyton and Hall Textbook of Medical Physiology, 13th edition
- Gas Transport & pH, p641-p655 - Ganong's Review of Medical Physiology, 24th Edition

**CẢM ƠN SỰ THEO DÕI CỦA
QUÝ VỊ**